

ФРИДРИХ КРИСТИАН ДЕЛИУС ЗАЛОЖНИЦА В МОГАДИШУ

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

Някъде далеч виждам една друга Андреа Болендер, която преди пет седмици с ръчен багаж взима самолета в Палма де Майорка, сяда до прозореца на десети ред, обляга се спокойно, след като машината излита, и започва едно писмо: „Мили Шефан!“ Написва три-четири несръчни изречения и скъсва листа от бележника с намерението да изрече нужното само с едно изречение, което да завърши с думата „край“.

Изведнъж, крясъци — като мълнии, съвсем близо, от всички страни, свадливи момичешки гласове, груб и непонятен заповеднически лай, дрезгав английски, тежки стъпки, крясъци едновременно отпред и отзад, все по-силни и лаещи. Мислите ми все още са заети с онова единствено, съкрушително изречение за писмото, само слухът е вече наострен сред новата ситуация, от която още нищо не проумявам, слухът определя различната сила и височина на звуците: уплашени възгласи, писъци, женски викове, мъжки крясъци, ужасени гласове. Нищо от това нямаше място в един самолет. Изненадващият и продължителен взрив от човешки глъч отначало не ми говореше нищо, само показваше, че е станало или започва нещо нечувано. „Hands up! Hands up! Hands up!“^[1] — това бе единственият и непрекъснато повтаряш се рев, който все по-мощно заглушаваше всичко останало.

Ръце, навсякъде ръце, сами и по двойки, ръце, все повече ръце колебливо се протягаха нагоре, леко свити в лактите, сякаш още не бе сигурно дали тази заповед наистина е заповед. Пъхнах бележника и химикалката в мрежата отпред и почти без уплаха и бързана предадох заповедта на мускулите. Те се подчиниха. Изпълниха началното движение на плувец. Присъединих се към другите. Без да трепна, заплувах с останалите. Всички пътници, които можех да видя от мястото си, вече бяха вдигнали ръце. Протестите стихнаха, секнаха немските уплашени слова, нервните боязливи прояви на незначителна съпротива, останаха обаче заповедните гласове на жените и лаят на един млад мъж, те отекваха в слуха непрестанно, на единствения валиден отсега нататък език: „Hands up! Hands up! Don't move!“^[2]

Една от креслите мина край нас; в длан стискаше метален предмет с големината на яйце, такъв бях виждал само по филмите и веднага го познах: ръчна граната. Пронизителните й крясъци „Don't move! Hands up! Don't move!“ ме плашеха повече, отколкото гранатата,

която тя показваше като залог или вещественно доказателство, сякаш нищо друго не можеше да ѝ даде сили да крещи с този възбуден, експлодиращ глас, изригващ като че от гранатата, а не от устата ѝ. А това бе само един от многото гласове, на които вече десетки секунди — значи безспорно предълго — се подчинявахме, сломени от заповедите и оръжията, притиснати към седалките и увиснали на собствените си ръце.

Отпред по коридора подкараха няколко души, сред тях имаше стюардеси, и ги тикаха към задната част, младеж с пистолет указваше посоката. Блъскаха ги един в друг, а те се бранеха, като забавяха крачки и опрени тяло до тяло, търсеха защита в блъсканицата. Никой не искаше да попадне в обсега на пистолета. Бяха вдигнали ръце, но не високо, а до главата, защото трябваше и да се крепят при блъскането. Широко отворените очи на една жена на моите години, която искаше да изрази възмущението си, но само съкрушено се озърташе и диреше помощ в други очи, срещнаха моя поглед. Тя не проумяваше нищо, или, напротив, проумяваше всичко, може би се догаждаше, че сега вече няма никакво значение какво проумяваме. Стори ми се, че тя ме гледа точно така, както и аз нея — две лица, които служат едно на друго като огледало и в един и същи миг се сепват от това. Беше като в някаква смътно позната и внезапно проблеснала сцена от филм и само студените стъпки ми подсказваха, че не седим в кино. През тялото ми пробяга сподавен страх. Поех въздух, за да изкрещя срещу залпа крясъци на въоръжените.

Но мускулите на лицето ми бяха схванати, челюстите ми не се отвориха, гласните ми струни бяха сковани и сухи, а зъбите ми не преставаха да тракат.

Горе ръцете, но не знаех какво да правя с главата си. Ту я навеждах, ту любопитно я изправях. Ако я извиех малко назад, можех да видя блъсканицата по пътеката — заповядваха на хората един по един да заемат свободните места в задната част на самолета. Нови крясъци се блъсваха в еката на току-що чути крясъци, тъй че нямаше и миг пауза, нито възможност да обмислиш собствените си реакции.

На нас, които седяхме на десети ред, малко по-напред от средата на самолета, позволиха да останем по местата си. Не ни подкараха, не ни ритяха и блъскаха с юмруци или с пистолет. И все пак кресливите заповеди, макар и да не се отнасяха за мене ми се струваха страшни

колкото ударите. Пронизваха ме като изстрели, които цепят ушите, дълбаят мозъка, изстрели, които не оставят рани и все пак причиняват мъчителна болка, увеличават страданието, което слухът понасяше от барабания огън на непрекъснато повтаряните думи „Hands up! Don't move! Hands up!“ — една заповед, на всичкото отгоре ненужна и абсурдна, понеже отдавна всички се подчинявахме и с плахо усърдие протягахме ръце като непохватни начинаещи гимнастици.

Едно от въоръжените лица караше пред себе си мъж — това бе пилотът, в тъмносиня униформа, със златни нашивки на ръкавите под вдигнатите длани. Той беше бледен, покорен, вцепенен. Веднага си представих пилотската кабина празна — никой не държи кормилния лост, никой не стои пред уредите и радиостанцията, та кой ли управлява машината сега, никой, всеки миг ще паднем, ние сме отряд самоубийци, всеки миг ще паднем, ще се сгромолясаме в бездната, ще полетим към скалите, към морето, ще се разбием във водния бетон, само да не се давим, да не ни подмятат вълните, да не идем на дъното. Мина ми спасителната мисъл, че най-малко двама, а може би и трима души карат самолета. Очевидно можеше без един от тях. Машината все така се носеше над облаците, спокойно, с уверено свистящи турбини. Когато премина покрай нас като тъжен пленен вожд, пилотът или помощник-пилотът — в момента не знаех това — тихо изрече:

— Правете всичко, каквото ви казват! Правете всичко, каквото ви казват!

Тези думи ме успокоиха, понеже звучаха разумно и бяха изречени на моя език, усетих ги като нещо приятно и познато, сякаш дълги дни бях живяла в чуждоезикова област. В същото време те ми отнеха надеждата, че всичко може да е само сън, шега, тренировка. Пистолетът, забит в гърба на униформата, бе учудващо малък. Очите на пътниците следяха пистолета, пилота, крещящия мъж, който с оръжието си диктуваше темпото на движението, а после стреснато се насочваха към очите на съседите, широко разтворени в почти неловка безпомощност, сякаш диреха опора поне в близостта. Много бързо лицата бяха загубили своите маски, никое вече не изглеждаше нагласено да внушава красота, успех, ваканционно щастие — така открито и негримирано бе очертано във всяко едно от тях нервното сътресение. Във вцепенението, което като мантия обгръщаше

малодушния страх, добивах чувството, че дори стрелките на часовника вече не се движат. Имах нужда от закрила и се притиснах до стената.

Някои пътници трябваше да се разместят, по-големите деца пратиха напред, магнаха младите мъже от седалките до пътеката и им наредиха да седнат до прозорците. На грациозното момиче, което седеше на моя ред до пътеката, заповядаха да седне до мене, а на нейното място дойде една възрастна жена, която едва напъха тялото си пред свалената масичка.

Повечето от нас бяха изненадани, докато се хранеха и сега държаха ръцете си високо над табличките. Приборите на пътниците вляво от мене бяха сложени до пилешките кости. Целофанът върху купичката с десерта още не бе разкъсан. Аз отказах храната, понеже бях закусила късно и не бях гладна, а освен това исках най-после да напиша писмото. Сега изведнъж ми се прияде сладкишът, който лежеше недокоснат под прозрачната опаковка недалеч от мене. Веднага бих се пресегнала, дори да беше най-жалкият крем-ванилия, бих омела дори три-четири купички наведнъж, но продължавах, колкото смела, толкова и страхлива, да виря ръце нагоре, само усещах сладостта — или представата за сладост — в ноздрите, върху езика си и този вкус омекотяваше крясъците.

Всичко ставаше светкавично. Гласове, движения, погледи се кръстосваха, сблъскваха и разделяха, нови образи изтласкваха и разбъркваха всичко, а по-тихите заповеди като „You should be quiet!“^[3] или „Неу, put your hands up!“^[4] звучаха почти нежно. Външно погледнато, пътниците ставаха все по-спокойни, а паника изпитваха сякаш само въоръжените лица, защото крещяха и ръкомахаха — всичко им се струваше много бавно. Единият тип притичваше през самолета — тук заплашваше с юмрук, там виреше пистолет, командваше, удряше и се заяждаше, докато най-после изчезна към кабината.

Удар в тъпанчетата, разтворих уста, рев от високоговорителя. Ехти мъжки глас, груб и в изненадваща близост, с непоносима сила. Едва не свалих ръце, за да запуша ушите си, но бързо ги протегнах отново, уплашена от своя рефлекс, и послушно оставих рева да се излива върху мене като грохот на нисколетящ самолет. Един самолет отминава, но този грохот се ширеше над нас и пробиваше тъпанчетата,

нищо не се разбираше, само някакъв ужасен английски с рязка, заплашителна интонация. Струваше ми се, че различавам откъслечни думи като „Follow the instructions... shot... executed...!“^[5] Най-после мъжът изглежда разбра, че усилията му са напразни. Заповяда една стюардеса да отиде при него. Отзад дочух хлипане. После той отново закрещя, но се опита да говори по-тихо и по-разбираемо. Обаче не му се удаде, възбуденият му глас отново се превърна в лаещ крясък.

Обяви се за „капитан“ и добави някакво неразбираемо име. Изкрещя нещо като: „This airplane is under my command!“^[6] После каза: „Whoever refuse to follow my command will be executed immediately!“^[7] И повтори: „Will be executed immediately!“ Стюардесата преведе: „Който не изпълнява моите указания, ще бъде застрелян!“ Тя не преведе повторението и не наблегна на заповедната интонация, а се помъчи да запази обичайния за една стюардеса тон.

— Дами и господа, моля правете онова, което ви казва капитан Ясид.

И веднага пак крясъци на английски: „Който не държи ръцете си над главата, ще бъде застрелян!“ Вече доста минути протягахме ръце нагоре, както ни бе заповядано, и не можех да си представя как ще издържим по-дълго. Той изкрещя: „Който приказва, веднага ще бъде застрелян!“ За миг размислих как да спусна транспаранта с вдигнати ръце. Също и други пътници до прозорците изглежда се колебаеха; тогава мъжът пред микрофона се поясни: „Всички, които седят до прозорците, да спуснат транспарантите и после веднага да вдигнат ръцете си!“ Изчакахме превода и послушно спуснахме транспарантите, а пък аз дори не използвах възможността да хвърля последен поглед към някоя планина от облаци или към морската синева. Като всички останали изпълних бързо заповедта и почти изпитах облекчение, че мога да премахна досадната светлина, безкрайното и дразнещо свободно пространство зад тази пролука, и да запазя тъмен моя спасителен ъгъл. Кресльото изглеждаше доволен от нас и с по-благ тон каза: „Който проговори, който изрече дори една дума, ще бъде застрелян!“ Когато стюардесата преведе това, нашето мълчание звучеше по-различно, отколкото в предишните паузи. Забелязах, че кимнах и безмълвно дадох съгласието си.

„А сега приборите! Който веднага не хвърли всички прибори на пътеката, ще бъде застрелян!“ Погледнах приборите на моята съседка,

които още лежаха върху табличката над коленете на възрастната дама. Втренчено гледахме късото ножче, чаената лъжичка, тясната вилица. Дамата до пътеката очевидно не се чувстваше длъжна да ги хвърли, отпрати поглед напред, сякаш от чуждите прибори дебнеше някаква опасност или пък искаше да провери какво правят другите пътници. Моята съседка се колебаеше да се пресегне към приборите, гледаше ги безпомощно, а после погледна и мене въпросително. Едва сега установих, че пластмасовият нож и пластмасовата вилица, вече избърсани, лежат наредени до ръба на табличката, сякаш пътничката тъкмо е искала да ги пъкне в ръчната си чанта като спомен от един полет с „Луфтханза“ или като подарък за децата. Пътниците от другата страна отдавна вече бяха хвърлили ножовете, вилиците и лъжичките на пътеката; изведнъж и двете жени до мене решително посегнаха към приборите, навярно за да използват възможността да пораздвижат за миг ръце; по-младата се оказа по-бърза, може би защото усещаше, че съм отгатнала намеренията ѝ. Когато видях приборите, пръснати по червеникавата пътека, техните щръкнали зъбци и тънки остриета, най-после проумях заповедта. Това бяха оръжия. Можеха да бъдат оръжия, ако някой пътник успееше да забие крехкия малък нож или вилица в окото или сърцето на някой от нападателите. Сега тези смешни и непотребни оръжия се валяха там като небрежно запокитени, евтини трофеи след загубена война. Дори не бяхме воювали, а вече изгубихме — там лежеше поредното доказателство.

Някакво дете заплака, говореше през сълзи. Дали онзи тип ще закрепчи срещу детето, дали ще го удари или застреля? Смятах го способен на всичко. Той нареди на четири възрастни жени да съберат приборите за ядене и да ги занесат отпред в първа класа. Жената, която определиха за средната част, не поглеждаше никого, засрамено гледаше към пода, преви снага и се наведе, а зад нея заплашително стоеше едно от момичетата с граната в ръка и контролираше всяко движение. Детето плачеше по-тихо. После трябваше да съберат табличките и да ги отнесат също отпред. Ръцете на жената, която вдигна табличките от нашия ред, трепереха; уплаших се, че няма да може да ги вземе, че няма да успее да носи повече от две таблички, че

ще изпусне всичките или пък ще падне, но тя се отдалечи с четири-пет таблички. Жал ми беше за десертите.

Детето престана да плаче. Тишината сред свистенето на реактивните двигатели се нарушаваше само от тракането на табличките, когато отпред изграчи някакъв старчески глас и прелетя през цялата кабина:

— Как си позволявате! Та аз още не съм се нахранил!

Изпънах длани още по-високо, за да повдигна незабележимо главата си. „Don't talk! Don't talk! Shut up! Don't move!“^[8] Едно от момичетата с ръчна граната рязко скастри стареца и жената, която не знаеше дали да изпълни заповедта и да вземе табличката.

Старецът не се оставяше да го сплашат или пък не разбираше нищо, защото запротестира още по-бурно:

— Как си позволявате! Още не съм свършил! Искам да си доям! Оставете ме на мира!

Настъпи смут, оказана бе неочаквана съпротива; предводителят остави микрофона, дойде и се разкреця, притича и превеждащата стюардеса. Всички говореха един през друг и гласът на стареца все по-рядко се открояваше над другите гласове. След кратка разправия всички се върнаха по местата си, а старецът млъкна.

Отново заехтяха крясъците от бордовия високоговорител, по-зли и по-остри от преди. „Който носи оръжие, да го сложи на пътеката!“ Никой не се помръдна. „Всички твърди предмети, ножове, запалки, гребени да се извадят!“ Пауза. „Който сега има оръжие у себе си, ще бъде застрелян!“ Заповядаха на мъжете един след друг да излязат на пътеката. Претърсиха ги. Някои бяха бити. Минути, нарушавани само от пляска на ръка по нечие лице. „Капитанът“ крещеше: „What's that? What's that?“^[9] Държеше високо една пила за нокти. „That's a weapon! Weapon!“^[10] — извика той и отново замахна. При всеки удар аз се свивах, сякаш мене ме болеше, и наистина ме болеше, седях като парализирана и се мъчех да притисна изпънатите си ръце към другите. Момичето до мене допря ръка до моята. Не виждахме кого бият, само чувахме ужасното плющение на плът и кости срещу плът и кости, придружено с крясъци — това не бяха крясъци на битите, а крясъци на биещите. На жените спестиха претърсването. Очевидно не ни смятаха способни да имаме нападателни намерения или скрити джобни ножчета.

Самозваният „капитан“ още не бе свършил със заповедите. „Всички паспорти на пътеката! И всички ционистки артикули — вълн!“ Хвърлих паспорта си и размислих какво ли трябваше да разбираме под „ционистки артикули“? Не идвахме от Израел. Портокали не носех. Не си спомнях да съм виждала или купувала напоследък стоки с надпис „Made in Israel“. Откъде можех изведнъж да зная какъв е произходът на вещите, които притежавам? И защо не каза „израелски“, щом това имаше предвид? А може би говореше за артикули, изработени или продавани някъде по света от евреи?

Вече следваше нова заповед. Трябваше да приготвим ръчния багаж за събиране. Сложих на скута си ръждивочервената ленена чанта. Правете всичко, каквото ви казват! Хвърлих бърз поглед към вестника и бележника с химикалката в мрежата отпред и реших, че всичко това не спада към ръчния багаж. Не изпълних заповедта изцяло. За пръв път през тези хаотични, управлявани от нов порядък минути усетих желанието да окажа някаква дребна съпротива, макар да знаех, че ако връхлетят върху мене с упреци или удари, ще мога само да се правя на глупачка. Но по-силно се оказа желанието да задържа при себе си малкото вещи, които си бях приготвила за тричасовия полет. За миг готовността да поема първия, макар и дребен риск надмогна страха. Някъде отпред гласът крещеше „We don't want your money, lady! We don't need your jewels! Keep it! Keep it!“^[11] Подребното от двете момичета стисна гранатата в едната си ръка, а с другата взе чантата ми — усетих погледа ѝ. „Значи и ти си тук!“ В това нямаше нищо зло, беше почти като приветствените погледи на самолетния персонал при влизането в машината. Под гранатата се люлееше изтеглен предпазният щифт. Момичето безмълвно отмина към следващия ред и продължи да се товари с чанти. Помислих си: „Но ти я познаваш! Познаваш някоя, която изглежда като тази тук!“

Капитан Ясид крещеше по високоговорителите да вдигнем отново ръце, но сега ни позволи да ги подпрем върху предните седалки. След превода не последваха други указания. Веднага поисках да отпусна ръце, но те бяха вече толкова натежали, сякаш счупени и гипсирани от заповедта, че реагираха съвсем бавно, додето се размърдат от своето вцепенение. Усърдно засвивах и заотпусках пръсти, докато кръвта отново се раздвижи и като лека следа от стихваща болка закръжи от ръцете през тялото и обратно към главата.

-
- [1] „Горе ръцете! Горе ръцете! Горе ръцете!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [2] „Горе ръцете! Горе ръцете! Не мърдай!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [3] „Трябва да кротувате!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [4] „Хей, вдигни си ръцете!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [5] „Следвайте указанията... застрелян... екзекутиран...!“ (англ.)
— Б.пр. ↑
- [6] „Този самолет е под мое командване!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [7] „Който откаже да изпълнява нарежданията ми, ще бъде екзекутиран незабавно!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [8] „Без приказки! Без приказки! Млък! Не мърдай!“ (англ.) —
Б.пр. ↑
- [9] „Какво е това? Какво е това?“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [10] „Това е оръжие! Оръжие!“ (англ.) — Б.пр. ↑
- [11] „Не желаем парите ви, госпожо! Не ни трябва вашите бижута! Задръжете си ги! Задръжете си ги!“ (англ.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.